

VISOKA ŠKOLA STRUKOVNIH STUDIJA ZA OBRAZOVANJE VASPITAČA I TRENERA
SUBOTICA

PREDMET: AKTIVNOSTI U PRIRODI

**ZNAČAJ REKREATIVNIH AKTIVNOSTI NA RAZVOJ DECE
PREDŠKOLSKOG UZRASTA**

(Master rad)

Ime i prezime :

Marija Stanin MV 13/21

Mentor:

prof. dr Sandra Vujkov

Subotica, septembar 2023.

SADRŽAJ:

Sadržaj	2
1. UVOD	4
2. TEORIJSKI OKVIR RADA	5
2.1. Faktori razvoja deteta	7
2.2. Značaj zdravog načina života i sportskih aktivnosti dece predškolskog uzrasta	14
2.3. Uzroci i posledice nedostatka vežbe/sportske aktivnosti	15
2.4. Motivisanje dece da se uključuju u sport kroz igru	17
3. PROBLEM; PREDMET I CILJ ISTRAŽIVANJA	23
4. HIPOTEZE I ISTRAŽIVANJA.....	24
5. METOD RADA	25
6. REZULTATI I DISKUSIJA	26
7. ZAKLJUČAK	34
8. LITERATURA	35
Prilog	38
Upitnik	38

APSTRAKT

Rad se bavi ispitivanjem stavova vaspitača o rekreativnim aktivnostima dece u predškolskim ustanovama, značaju rekreacije za pravilan rast i razvoj dece do 7 godina, nedovoljnom trajanju rekreativnih aktivnosti, i spremnosti vaspitača za nova saznanja. Značaj rada se ogleda u podizanju svesti vaspitača o važnosti rekreativnih aktivnosti dece u predškolskim ustanovama; pokazuje spremnost vaspitača za rad sa decom, kao i za dalje usavršavanje u vaspitno-obrazovnom radu. Nakon pedagoških saznanja o važnosti rekreativnih aktivnosti u predškolskim ustanovama, i definisanja problema nedostatka tih aktivnosti, u radu se daju metodološke osnove empirijskog istraživanja. Osnovni nalazi istraživanja ukazuju da su vaspitači svesni značaja rekreativnih aktivnosti u predškolskom periodu i da su spremni za dalje usavršavanje na polju fizičkog i zdravstvenog vaspitanja dece u predškolskim ustanovama.

Ključne reči: vaspitači, stavovi, rekreativne aktivnosti, deca.

ABSTRACT

The paper examines the opinions of preschool teachers about recreational activities of children in preschool institutions in Jagodina, the importance of recreation for proper growth and development of children up to 7 years. The significance of the work is reflected in raising the awareness of teachers about the importance of recreational activities for children in preschool institutions; shows the willingness of teachers to work with children as well as further improvement in further educational work. The starting point is the goal of research, which includes a survey of preschool teachers on recreational activities, presence of recreation and willingness of preschool teachers for further improvement in working with children.

Keywords: recreational activities, preschool teachers, preschool institutions, children.

1. UVOD

Period ranog detinjstva se ističe kao veoma važan period u celokupnom razvoju čoveka. U ovom periodu se uspostavljaju adekvatni temelji i osnove za razvoj fizičkih sposobnosti i kretnih navika. Današnji uslovi života, koji se orijentišu ka razvoju tehnologije i samim tim i smanjenju kretanja, dovode do zapostavljanja glavnih razvojnih stavki, a to su aktivnost deteta i motorička zrelost. Sve je više zastupljeno gojazne dece, dijabetičara i raznih deformiteta koji su nastali usled smanjenja kretnih aktivnosti. Deca veći deo dana provode u zatvorenom prostoru, u uslovima koji ne obezbeđuju dovoljno kretanja. Ovakvi uslovi usporavaju i narušavaju pravilan rast i razvoj. Da bi se smanjile negativne posledice današnjice, pored zdrave ishrane, potrebno je da dete ima organizovane fizičke aktivnosti. Neophodno je da se u predškolskim ustanovama vaspitači i stručni saradnici bave sistematičnim uvođenjem i sprovođenjem fizičke aktivnosti koja će povoljno uticati na opšti razvoj dečijeg organizma, razvijati njihove sposobnosti i pružiti adekvatnu podršku njihovoj saznoj potrebi. Fizička aktivnost, vežba, postavljanjem jasnih zahteva doprinosi sveobuhvatnom razvoju. Proces razvijanja kretnih aktivnosti je prilično dug i u okviru njega neophodno je da dete stekne naviku za vežbanjem i zdravim životom. Organizovana fizička aktivnost doprinosi razvijanju snalažljivosti, upornosti, discipline i zdravih navika. Veliki značaj fizičkog vaspitanja u predškolskom periodu ogleda se u razvoju prirodnih oblika kretanja. Samo dobro izabrano i dozirano fizičko vežbanje, što podrazumeva izbor adekvatnih vežbi, njihov intenzitet i trajanje, može pozitivno da deluje na svestrani razvoj mladog organizma (Nikolić, 2019).

2. TEORIJSKI OKVIR RADA

Dete u vrlo ranom detinjstvu sagledava svet kroz pokret. Kroz pokret dete sagledava i otkriva svoje telo, testira šta telo može, doživljava radost i ponos razvijanjem sposobnosti i veština, gradi samopouzdanje. Pokret kojim dete istražuje, uči i percipira svet oko sebe daje mu osećaj udobnosti, sigurnosti, radosti i blagostanja. Kretanje mu omogućava da upozna zakone i svojstva pojedinih elemenata. Deca dobijaju najviše iskustava i savladavaju različite oblike kretanja kroz igru. Igru deca u predškolskom periodu najviše vole, jer njome zadovoljavaju svoje unutrašnje potrebe (Devi, 1998).

Fizička aktivnost je jedan od bitnijih vidova razvoja kod dece predškolskog uzrasta, ujedno predstavlja i jednu od osnovnih ljudskih potreba. Rekreativne aktivnosti su najčešće fizičke aktivnosti dece u predškolskim ustanovama i važan deo sveukupnog razvoja motoričkih sposobnosti kod dece. Nedostatak rekreativnih aktivnosti usled ubrzanog tehnološkog razvoja i njenog uticaja na interesovanja dece i odraslih jedan je od najvećih problema današnjice. Fizička aktivnost zaokuplja sve veću pažnju usled porasta postotka gojaznosti prouzrokovane opadanjem fizičke aktivnosti dece. (WHO, 2000) (Obesity: Preventing and Managing the Global Epidemic. Report of a WHO Consultation, WHO Technical Report Series (2000)).

Slika 1: Područja vaspitanja (Prema: Gadžić, 2019).

Mnogo puta igru režiraju i određuju roditelji ili odraslih, što negativno utiče na dete, jer koči njegovu stvaralačku maštu, sopstvenu inicijativu i samostalnost. Igra je slobodna i kreativna aktivnost uključena u život sve dece, ali i odraslih. Igra predstavlja izazov i upoznavanje sebe i drugih, pa je važno ne usmeravati dete u određene aktivnosti u ranom detinjstvu, već samo podsticati fizičke/sportske aktivnosti. Uz elementarne pokretne igre deca postepeno uče značaj i važnost poštovanja pravila igre i jačaju međusobne odnose (Devi, 1998).

Predškolski period je period koji roditelji treba da iskoriste maksimalno. Oni moraju da pruže detetu što više iskustava vezanih za kretanje, a potom usmeravaju dete na različite aktivnosti zasnovane na kretanju i tako posredno utiču na ispravne odluke deteta.

Razvoj deteta ogleda se u raznim oblastima koje su međusobno povezane. Razvoj se odvija u motoričkoj, fizičkoj, kognitivnoj, emocionalnoj i socijalnoj oblasti na koordinisan i integrisan način. Razvoj nije uvek samo kontinuiran, već povremeno i diskontinuiran proces, koji se odvija u karakterističnim fazama koje se javljaju u približno istim starosnim periodima, a koje karakteriše tipično ponašanje dece.

Razvoj je podeljen na pojedinačne razvojne periode. Međutim, svaka ima svoje karakteristike, uprkos velikim individualnim promenama unutar pojedinih perioda. Najbrži razvoj je u prve tri godine života, zatim se malo usporava, ali je i dalje intenzivan i traje do kraja adolescencije. Po pravilu, razvoj teče u pravcu od opštih ka specifičnim oblicima ponašanja, što je rezultat postepene diferencijacije sposobnosti. Tako se iz opštih, globalnih sposobnosti stvaraju sve više usko orijentisane sposobnosti. Razvoj deteta je dinamičan proces koji je interaktivno ko-determinisan nasleđem i okruženjem, na nivou fizičkog i društvenog okruženja. Na sve aktivnosti u razvoju deteta (rast, sazrevanje, iskustvo) ne možemo imati isti uticaj. Okruženje ima najjači uticaj na iskustvo, odnosno uticaj na razvoj kroz proces učenja. Podražaji koje dete prima iz okoline su senzorni, dok su odgovori motorički. (Devi, 1998).

Jutarnja gimnastika, koja se organizuje po dolasku dece u ustanovu, ima pozitivan uticaj na pravilan razvoj mišića i držanja tela, ali je nedovoljna zbog vremenskog trajanja koje ne sme biti duže od pola sata, i zato treba organizovati još rekreativnih aktivnosti u kojima će deca biti uključena, što je suprotno u odnosu na trenutno stanje – veći deo vremena u predškolskim ustanovama deca provedu u sedećem položaju.

U predškolskim ustanovama rekreativne aktivnosti se organizuju u radnoj sobi ili sali za fizičko vežbanje; mogu se organizovati i u dvorištu ustanove ukoliko vremenski uslovi to dozvoljavaju. Predškolska ustanova organizuje i rekreativne aktivnosti van ustanove kao što su šetnja, letnji i zimski odmori, usmerene aktivnosti u prirodi. Organizovanjem rekreativnih aktivnosti u prirodi, obezbeđuje se boravak na svežem vazduhu i aktivan odmor, deca poboljšavaju i održavaju dobro zdravlje, formiraju pozitivne stavove prema prirodi i obogaćuju i stiču nova znanja (Pravilnik o osnovama programa odmora..., 2006).

Nacionalna asocijacija za sport i fizičko vaspitanje izdala je dokument o preporučenom trajanju fizičke aktivnosti predškolske dece, u kome se navodi da svako dete treba da učestvuje u fizičkim aktivnostima u trajanju od najmanje 60 minuta, kao i u fizičkim aktivnostima kroz spontanu igru u trajanju od nekoliko sati, na dnevnom nivou. Ne preporučuju se aktivnosti dece u sedećem položaju u trajanju dužem od 60 minuta (Clark i sar. ,2002).

2.1. Faktori razvoja deteta

Dečji razvoj je sveobuhvatan proces koji se odvija zajedno sa fizičkim rastom i sazrevanjem funkcija u društvenoj sredini. Holistički razvoj se odvija na osnovu određenih faktora koji deluju u vezi između nasleđa, sredine i sopstvene aktivnosti deteta. Rast, razvoj, sazrevanje i iskustvo su faktori koje dete stiče sopstvenom aktivnošću i prilagođavanjem okruženju. Pre svega, ovi faktori odlučujuće utiču na dešavanja i promene kod deteta. Nasledni faktori predstavljaju urođene biološke osnove koje su osnova razvoja osobina i sposobnosti čoveka. Životna sredina je takođe važan faktor razvoja, u kojoj dete odrasta. Faktori životne sredine uključuju način života, ishranu, bolesti i veoma važnu fizičku aktivnost. Neodgovarajući uticaji sredine mogu imati negativne posledice u razvoju, pri čemu je najvažnija sopstvena aktivnost deteta, koja predstavlja njegovo svesno i aktivno funkcionisanje (Devi, 1998).

Pravilan razvoj dece je od vitalnog značaja za društvo, pa je važno razumeti socijalni, kognitivni, emocionalni i obrazovni razvoj dece. Sa porastom istraživanja i interesovanja za ovu oblast, pokrenuta je lavina novih teorija i strategija, sa posebnim naglaskom na praksu koja promovise razvoj u okviru predškolskog sistema. Već neke teorije govore o tome da fizička aktivnost/sport igraju veliku ulogu u razvoju pojedinca (Devi, 1998).

U psihoanalitičkoj teoriji, Frojd naglašava da aktivnost pokreta igra važnu ulogu u svakoj fazi razvoja ličnosti. Erikson u svojoj teoriji ističe značaj motoričkog razvoja i kaže da iskustva kretanja imaju veliki uticaj na razvoj deteta tokom kritičnih razvojnih perioda (Erikson, 2008).

Fizički rast je promena u različitim dimenzijama celog tela, njegovih pojedinih delova i odnosa među njima. (Erikson, 2008). Dimenzije tela se smatraju uzdužnim dimenzijama ili longitudinalnim skeletnim dimenzijama, poprečnim dimenzijama ili transverzalnim dimenzijama skeleta, obimima tela ili kružnim dimenzijama, i kožnim naborima ili glomaznošću tela. Rast se obično ne odvija koordinisano i istom brzinom, a takođe se ne završava u istom uzrastu, jer brzina fizičkog rasta veoma varira u različitim razvojnim periodima. Faktori koji utiču na fizički rast su genetski i ekološki. Uticaj genetike jer odlučujući jer aktuelna istraživanja pokazuju da genotip ima najznačajniji uticaj na veličinu i sastav tela i brzinu razvoja. Genetski faktori određuju granice rasta, a faktori životne sredine određuju do koje mere će te granice biti dostignute. Faktori životne sredine uključuju ishranu, povrede, fizičku aktivnost, bolest i klimu. Fizička aktivnost posebno pozitivno utiče na fizički rast, jer fizički aktivna deca imaju u proseku veći udeo mišićne mase i manji udeo telesne masti. Fizička neaktivnost može imati negativan uticaj na rast kostiju i usporavanje rasta na duži rok. (Vidojević, Jevđenović, 2021)

Mere fizičkog rasta, kao što su telesna visina i težina, menjaju se tokom nekoliko generacija. Takozvani sekularni trend pokazuje da indeks telesne mase dece i adolescenata stalno naglo raste skoro svuda u svetu. Razlozi povećanja relativne telesne težine danas su veoma složeni i najčešće se vezuju za savremeni način života. Najverovatnije su stoga kulturološki uslovljene promene, koje karakteriše sve manja fizička aktivnost i promenjeni obrasci ishrane. (Nikolić, 2019).

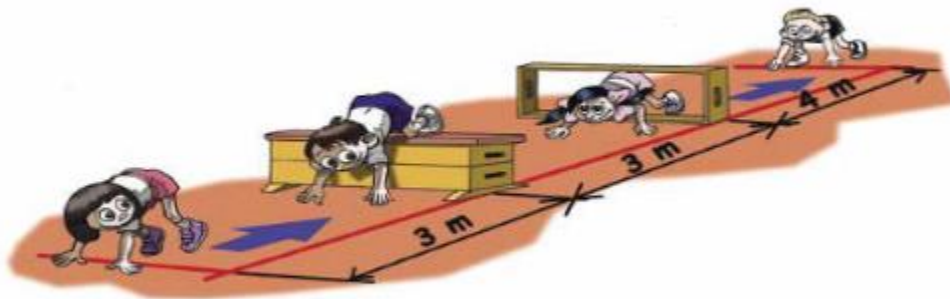
Dete nije redukovana odrasla osoba, pa je neophodno poznavati neke karakteristike građe i funkcije organa, kako kretanje/sportske aktivnosti ne bi štetile zdravlju dece. Tokom prvih nedelja života beba treba da dobije oko 30 g na težini dnevno. Težina pri rođenju se udvostručuje između četvrtog i petog meseca, utrostručuje se do navršene prve godine života, a učetvorostručava do navršene treće godine života. Ovo su najtipičniji znaci brzog fizičkog rasta, ali posle prve godine on postaje sporiji, između druge i devete godine bi trebalo da raste u proseku za 2 kg godišnje (Harina, 2013).

Mlađem organizmu je potrebno više vode za dobrobit i funkcionisanje nego odraslima. Kod dece je izuzetno važno znati njihove potrebe za vodom, jer je mlađoj deci potrebno više vode u odnosu

na svoju težinu nego starijima i odraslima. Sa rastom se menjaju i proporcije između trupa, glave i udova , tako da udovi i trup dobijaju proporcionalno više od glave. Ovo je rezultat intenzivnog rasta i promena u sastavu koštanog tkiva (Harina, 2013).

JJ Ruso: „Primeri dugog života nalaze se gotovo samo kod ljudi koji su se najviše kretali i podnosili najviše truda i rada“. Razvoj pokreta je proces u kome dete stiče veštine i obrasce kretanja i razvija snagu, brzinu, pokretljivost, koordinaciju, ravnotežu i preciznost. Dinamika razvoja pokreta rezultat je međusobnog uticaja sredine i nasleđa, u vezi sa fizičkim, kognitivnim, emocionalnim i socijalnim razvojem. Fizička aktivnost je medij kroz koji se dete integriše u okruženje koje ga okružuje, upoznaje se sa dimenzijama okruženja i omogućava mu da stekne bogata iskustva. Pre svega, pokret omogućava detetu da upozna svet na sveobuhvatan način. Motorički razvoj deteta je suštinska komponenta predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Kretanje je osnovna potreba deteta, jer kretanje reguliše, razvija i održava zdravlje. Razvoj pokreta je posebno snažan u prvim godinama života deteta i rezultat je sazrevanja i učenja. To je dakle odraz sazrevanja, na koje utiču genetski, ali i faktori sredine. Razvoj novih veština kretanja zahteva određeni nivo razvoja mišića, nervnog i perceptivnog sistema deteta i procesa učenja (Jovanić, i sar. 2021).

Slika 2: motorički test za procenu koordinacije -Poligon (Motoričke sposobnosti dece predškolskog uzrasta, 2020.)

Razvoj pokreta predstavljaju dinamične i uglavnom kontinuirane promene u motoričkom ponašanju koje se manifestuju u razvoju motoričkih sposobnosti (koordinacija, snaga, brzina,

ravnoteža, pokretljivost, preciznost, izdržljivost) i u veštinama kretanja (lokomotorno, manipulativno i stabilnost).

Slika 3: Testovi za procenu preciznosti (Motoričke sposobnosti dece predškolskog uzrasta, 2020.)

To je proces kojim dete stiče veštine kretanja i obrasce, što je rezultat interakcije između genetskih i uticaja sredine. Genetski faktori su prvenstveno odlučujući za neuromišićno sazrevanje, morfološke karakteristike (veličina tela, proporcije i sastav), fiziološke karakteristike i stope rasta i sazrevanja. Najvažniji uticaj među faktorima sredine je prethodno iskustvo kretanja (iz prenatalnog perioda) i sticanje novih iskustava kretanja (Jovanić, i sar., 2021).

U današnje vreme većina dece i mladih ljudi većinu vremena provode u sedećem položaju, jer većinu svog slobodnog vremena provode gledajući televiziju ili koristeći računar. Nedovoljna fizička aktivnost je razlog što su deca stalno izložena faktorima rizika za nastanak raznih bolesti, koje mogu imati negativne posledice po zdravlje, koje su evidentne već u ranom detinjstvu i nastavljaju se kasnije u kasnijim periodima, pa je neophodno delovati na vreme i nastojati što je više moguće da se deca podstaknu da vode što aktivniji način života, jer je redovno vežbanje ključ zdravog načina života. Kako su deca izložena sve stresnijem i nezdravom načinu života i ishrane, važno je da steknu obrasce ponašanja zasnovane na redovnoj fizičkoj aktivnosti, što će dugoročno pozitivno uticati na kvalitet života (Gadžić, 2019).

Faktori rizika po zdravlje su različiti i obuhvataju stepen ili učestalost vežbanja/sportske neaktivnosti, stanje uhranjenosti, pijenje alkoholnih pića, pušenje. U vreme formiranja životnog stila pojedinca na njega utiču okruženje, nasleđe i sopstvena aktivnost. Da bi deca izgradila zdrav

način života, roditelji moraju prvo da budu svesni toga i da ga prihvate kao nešto dobro i životno važno. Samo razumevanje dugoročnih efekata zajedničkog i individualnog okruženja može biti osnova za kreiranje smernica kako pravilno vaspitati dete. (Gadžić, 2019).

U poslednje dve decenije, značaj vežbanja/sportske aktivnosti, kao i uticaj zdrave ishrane i promocija ove dve, dobija na značaju. Razne studije dokazuju da su nezdrava ishrana i nedovoljna fizička/sportska aktivnost među faktorima koji doprinose razvoju i napredovanju mnogih bolesti i gojaznosti, kako kod dece tako i kod odraslih. (Gadžić, 2019).

Odgovorni roditelji posvećuju veliku pažnju pažljivoj fizičkoj nezi i ishrani deteta, razvijaju dobre odnose u porodici i ekološki i zdravstveno osvešćeni. Iako postoji mnogo programa za jačanje zdravlja, briga o zdravlju deteta je pre svega važan zadatak roditelja. Roditelji najefikasnije edukuju svojim primerom i odnosom prema zdravom načinu života. Njihov zadatak je da podignu svest deteta da je briga o zdravlju njegov zadatak, dužnost i odgovornost. (Gadžić, 2019).

Činjenica je da deca drugačije gledaju na svoje zdravlje od odraslih. Međutim, danas sve češće obolevaju i deca i mladi. Jedna od najčešćih bolesti među njima je gojaznost. Zbog nedostatka vežbanja i nepravilne ishrane, sve više naše dece ima višak kilograma. Gojaznost često ima negativan predznak tokom rasta i razvoja deteta. Pored zdravstvenih tegoba koje sa sobom nosi višak telesne težine, negativan je za dete i zbog lošeg samopoštovanja tela. Telesna težina se kod dece može održati zdravom ishranom i pre svega vežbanjem. Na ovaj način deca se od malih nogu uče da brinu o svom zdravlju. (Gadžić, 2019).

Kretanje je neophodno za zdrav razvoj dece. Među decom, sve veća gojaznost je usko povezana sa nedostatkom fizičke aktivnosti. Igranje kompjuterskih igrica i gledanje televizije istisnulo je zdravu igru na otvorenom. Kretanje/sportska aktivnost pozitivno utiče na razvoj deteta i fizički i emocionalni, kognitivni i socijalni. Ako dete održava fizičku/sportsku aktivnost tokom celog života, fizička/sportska aktivnost će postati deo njegovog životnog stila. Vežbanje/sportska aktivnost je glavni faktor zdravog načina života. To znači ako se redovno bavimo vežbanjima/ili sportom, pozitivno ćemo uticati na naš organizam (jačanje mišića, zglobova i kostiju, povećanje kardiovaskularnih i respiratornih kapaciteta, povećanje sposobnosti kretanja itd.) i mentalno blagostanje (smanjenje stresa, povećanje fizičke sposobnosti podići će naše samopouzdanje i slika o sebi, kretanje na otvorenom, u prirodi će probuditi mnoge emocije itd.). Takođe ćemo postati

pažljiviji u komunikaciji sa sopstvenim telom, što znači da ćemo osetiti šta je potrebno našem telu. (Gadžić, 2019).

Svi smo premalo svesni prednosti fizičke aktivnosti koje se ispoljavaju ne samo u biološkoj ili zdravstvenoj komponenti razvoja, već i u psiho-socijalnoj komponenti života pojedinca. Efekti na ovu komponentu su posebno važni i tokom adolescencije. U ovom periodu fizička aktivnost ima dodatni značaj, jer je to vreme intenzivnog fizičkog razvoja, koordinacije mnogih telesnih funkcija i formiranja fizičkog razvoja dece, koordinacije mnogih telesnih funkcija i formiranja tela deteta u odraslu osobu. U periodu adolescencije formiraju se važne dimenzije ličnosti osobe. Ovaj dinamičan proces povezan je i sa raznim stresovima i iskušenjima, velikom potrebom za opuštanjem, razvijanjem odnosa sa samim sobom, drugim ljudima, sa školovanjem, sa značajem svoje spoljašnje slike. U svim ovim oblastima individualnog razvoja kretanje može imati veliki i dugoročni značaj (Gadžić, 2019).

U stručnoj literaturi često se koristi termin vežba/sportska aktivnost. Definišemo je kao individualnu fizičku aktivnost, čiji obim obuhvata kako aktivnosti u slobodno vreme i na poslu, tako i aktivnosti koje imaju za cilj približavanje ciljevima svakodnevnih neophodnih i planiranih aktivnosti pojedinca (npr. putovanje na posao, nakon obavljanja poslova, kupovinu, posete i/ili druga dugovanja). Naglašavaju da ovaj oblik podrazumeva sve vrste kretanja sopstvenog tela uz pomoć skeletnih mišića, koji troše energiju. Fizičko vežbanje se definiše kao svrsishodna pokretna/sportska aktivnost koja je najčešće strukturisana i služi za jačanje poboljšanje zdravlja pojedinca (Nikolić, 2019).

Slika 4: Vežbe u ranom uzrastu (Gadžić, 2019)

Istraživači koriste ovaj termin čak i kada govore o deci predškolskog uzrasta. Sportska aktivnost deteta predškolskog uzrasta razlikuje se od sportske aktivnosti odraslog. Za odraslu osobu ovaj termin se može koristiti samo kada je reč o aktivnostima koje se u slobodno vreme sprovode sa određenom namenom i koje su unapred planirane, sistematske i kontrolisane, što se ne može reći za dete predškolskog uzrasta. Za dete predškolskog uzrasta sportske aktivnosti su prilagođene njegovom stepenu razvoja i često se razlikuju od sportskih aktivnosti odraslih. Ipak, u vrtiću su deca već izložena sportskim aktivnostima kao što su skijanje, klizanje, vožnja rolera, biciklizam, planinarenje , aktivnosti sa loptom. Kretanje/sportska aktivnost se definiše kao individualno ili kolektivno kretanje i/ili sportska aktivnost, koja obuhvata aktivnosti u slobodno vreme, u školi, na poslu, kao i aktivnosti sa ciljem približavanja ciljevima svakodnevnih neophodnih i planiranih aktivnosti pojedinca. To je svrshodna pokretna/sportska aktivnost koja je obično strukturirana i služi za jačanje ili poboljšanje efikasnosti kretanja pojedinca, zdravlja i opšteg blagostanja i spremnosti. (Nikolić, 2019).

Slika 5. Primer aktivnosti predškolske dece (Motoričke sposobnosti dece predškolskog uzrasta, 2020.)

Vežbanje/sportske aktivnosti treba da budu sastavni deo repertoara ponašanja deteta. One su sredstvo kojim se dete direktno uključuje u okruženje koje ga okružuje i upoznaje ga sa raznim dimenzijama sredine, a istovremeno mu aktivnosti omogućavaju da stekne bogata iskustva i

iskustva, posebno u ranom detinjstvu. Kretanje omogućava detetu da upozna svet na sveobuhvatan način (bude obim informativne komponente u obrazovnom procesu je taman , što je nesumnjivo neophodno za opušteno detinjstvo i normalan razvoj ličnosti deteta. (Nikolić, 2019).

2.2 Značaj zdravog načina života i sportskih aktivnosti dece predškolskog uzrasta

Deca koja su orijentisana na kretanje/sportske aktivnosti, a podstaknuta od strane roditelja, prijatelja, vaspitača i medija, više vremena provode u pokretu/sportskim aktivnostima i time zapravo razvijaju svoj motorički potencijal. Obim i stepen razvoja pokreta zavisi i od razvoja deteta u kognitivnoj, emocionalnoj i socijalnoj sferi. Sposobnosti kao što su vreme reagovanja, prostorna percepcija, odnosi sa vršnjacima i emocije su važan vodeći pokazatelj motoričkog razvoja deteta . Važi i obrnuto, razvoj kretanja deteta u kognitivnoj, socijalnoj i emocionalnoj sferi ličnosti . Za dete predškolskog uzrasta pokretne/sportske aktivnosti predstavljaju važan segment u prvim godinama razvoja deteta. Važno je da se sistematski planiraju i vode računa o holističkom razvoju predškolskog deteta. U vrtiću je važno da vaspitač zadovolji primarne potrebe deteta. Često se dešava da se deca prvi put upoznaju sa pokretnim aktivnostima kada pođu u vrtić. Tada su vaspitači ti koji im pokret predstavljaju kao atraktivnu, zanimljivu i raznovrsnu aktivnost svakodnevnog života. (Nikolić, 2019).

Kretanje/sportska aktivnost je stoga apsolutno neophodna za harmoničan sveukupni razvoj dece i adolescenata, a mi smo u obavezi da je obezbedimo u odgovarajućoj količini i kvalitetu. Odnos između energetske unosa i potrošnje energije, ukratko između ishrane i fizičke aktivnosti, posebno je važan za održavanje zdravlja. Zdrava ishrana i redovna fizička aktivnost utiču na zdravlje samostalno. Efekti oba se međusobno dopunjuju. Vežbanje/sportska aktivnost pozitivno utiče na zdravlje čak i nezavisno od ishrane. Intenzivno vežbanje nije neophodno za zdravlje, ali je ključno da budete aktivni tokom celog životnog perioda. Deca kretanjem regulišu, razvijaju i održavaju zdravlje. Za njih je kretanje neophodnost ili puka potreba, jer utiče na njihov fizički razvoj. To daje deci zadovoljstvo i radost, osećajući mnoge emocije. Deca kroz kretanje razvijaju mentalne sposobnosti i istovremeno su socijalno orijentisana. Kretanje/sportska aktivnost utiče na ukupan razvoj deteta, što znači da utiče na kvalitet života pojedinca. (Nikolić, 2019).

Svest da je vežbanje/sportska aktivnost neophodna za skladan fizički razvoj svakog deteta obavezuje nas kao roditelje, vaspitače, pedagoge, stručne radnike u sportu da obezbedimo odgovarajuću količinu i kvalitet i osvestimo sve ljude o njenom značaju. Razvoj u ranom detinjstvu

je veoma dinamičan i holistički, zbog čega su pokretne/sportske aktivnosti izuzetno važne. Osim što je važno sredstvo za dobijanje raznih informacija i sticanje novih iskustava, dete uz to razvija motoričke i funkcionalne veštine. (Nikolić, 2019).

U predškolskom periodu dete treba da dobije što raznovrsniju i široku lepezu pokretnih iskustava koja su osnova za kasnije, zahtevnije obrasce kretanja. Moramo biti svesni činjenice da je ono što nam nedostaje u najranijem razvojnom periodu teško nadoknaditi kasnije. Ovu osnovu treba dobro izgraditi, jer ima značajan uticaj na ukupan razvoj deteta, na kasnije bavljenje raznim sportovima, ali i na to da sport postaje jedna od bitnih komponenti kvaliteta života čoveka u svim uzrastima. (Nikolić, 2019).

2.3. Uzroci i posledice nedostatka vežbe/sportske aktivnosti

Način života se formira od rođenja pa nadalje pod uticajem iskustava i uslova života. Na njega utiču mnogi faktori, kao što su porodica, porodični uslovi, obrazovanje, zdravstvena zaštita, socijalni i ekološki faktori, individualni karakter. Da bi deca izgradila zdrav način života, roditelji moraju prvo da budu svesni toga i da ga prihvate kao nešto dobro i životno važno. Samo razumevanje dugoročnih efekata zajedničkog i individualnog okruženja može biti osnova za kreiranje smernica kako pravilno vaspitati dete. Porodica igra važnu ulogu u motoričkom razvoju deteta. Ako roditelji zanemaruju kretanje svog deteta, dete će se razvijati na isti način, samo je pitanje na koji nivo će se podići i šta će to značiti za njegov dalji razvoj. Mnogi roditelji zanemaruju fizičku aktivnost svoje dece uglavnom iz sledećih razloga (Chang, Kim, 2017):

- nedostatak slobodnog vremena,
- neznanje i sopstvena neaktivnost,
- nedostatak finansijskih sredstava.

Iz mnogo razloga, mnogi roditelji nedovoljno vode računa o fizičkom razvoju svoje dece, što se ogleda u sve većem obolevanju dece, porastu hroničnih nezaraznih bolesti među mladima, sve većoj fizičkoj neaktivnosti i opštem porastu nezdravih stilova života. i dece i odraslih. Razlozi zbog kojih roditelji ne obezbeđuju detetu adekvatan ambijent koji bi ga fizički osvestio i stimulisao mogu biti različiti, ali među najčešćim su neznanje i nesvesnost roditelja, nisko obrazovanje roditelja, loša materijalna situacija porodice i možda nedostatak vremena roditelja. Uglavnom se

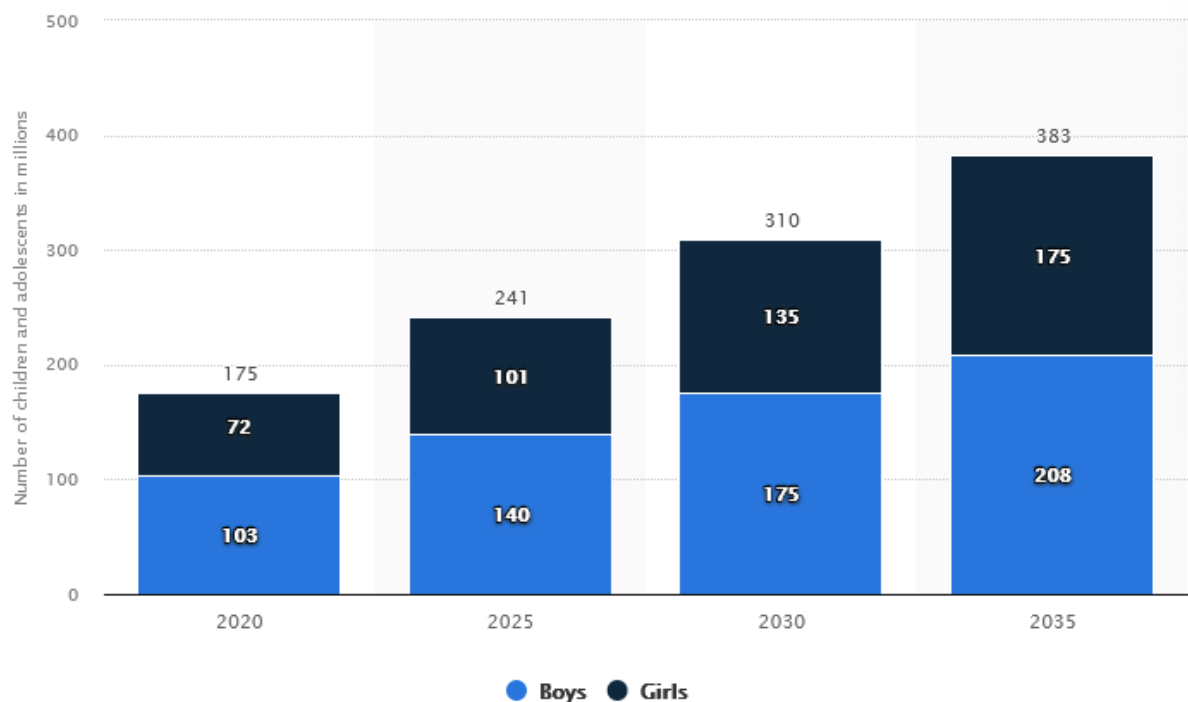
različiti faktori prepliću i dopunjuju, pa se ne može govoriti samo o jednom faktoru koji bi negativno uticao na motorički razvoj deteta i njegovo motoričko „vaspitanje”(Chang, Kim, 2017).

Ako je sredina u kojoj dete odrasta pozitivno orijentisana na sport i fizičku aktivnost, onda je dete na dobrom putu da stvori pozitivne obrasce koji će kasnije uticati na njegov razvoj i život.

Podaci o vežbanju/sportskoj aktivnosti stanovnika Srbije podsećaju da u cilju zaštite zdravlja, kao i drugde u Evropi, nismo dovoljno fizički aktivni u svim starosnim grupama stanovništva. Zaboravili smo da je i našem telu potrebno kretanje. Današnji način života nas tera da veći deo dana provedemo sedeći, u kolima, na poslu, u školi, ispred televizora ili kompjutera. Kada smo umorni, skloni smo da se prepustimo pasivnim i fizički neaktivnim oblicima odmora, umesto da aktivno biramo sadržaj i način provođenja slobodnog vremena. Nikad nije kasno za promenu. Fizička aktivnost se može započeti u bilo kom uzrastu važan je samo tip fizičke aktivnosti. Svaki početak je težak, zato budite umereni i postepeni (Mitchell, 2019).

Nedovoljna vežba/sportska aktivnost je faktor rizika u ponašanju koji je usko povezan sa različitim poremećajima, a posebno hroničnim bolestima. Aktivan način života, s druge strane, ne samo da znači manju šansu da se razbolite, već značajno doprinosi i ukupnom kvalitetu života. Pokazalo se da redovno vežbanje umerenog intenziteta štiti zdravlje ljudi svih starosnih grupa . Zbog nedostatka vežbanja i nepravilne ishrane, sve više naše dece ima višak kilograma. Gojaznost često ima negativan predznak tokom rasta i razvoja deteta. Pored zdravstvenih tegoba koje sa sobom nosi višak telesne težine, negativan je za dete i zbog loše fizičke kondicije.slika o sebi. Telesna težina se može održati čak i kod dece zdravom ishranom i pre svega vežbanjem. Na ovaj način učimo decu da od malih nogu brinu o svom zdravlju (Mitchell, 2019).

Slika 6: Broj gojazne dece na globalnom nivou prema polu (Elflein, 2023)

U 2020. godini, oko 175 miliona dece i adolescenata uzrasta 5-19 godina širom sveta smatrano je gojaznim. Očekuje se da će se ovaj broj povećati na oko 383 miliona do 2035. godine. Ova statistika pokazuje broj dece i adolescenata uzrasta 5-19 godina koji su bili gojazni širom sveta 2020. godine i prognoze za 2025., 2030. i 2035. godinu (Elflein, 2023).

Nedovoljna fizička aktivnost i sedentarni način života su faktori rizika ponašanja koji su fizički povezani sa različitim poremećajima i hroničnim oboljenjima . Deca koja nisu fizički aktivna imaju mnogo veće šanse da budu iznenađena kardiovaskularnim zdravstvenim problemima u tinejdžerskim godinama.

2.4. Motivisanje dece da se uključe u sport kroz igru

Najlakši način da naterate decu da se kreću jeste da u svoj dnevni raspored uključite redovnu vežbu, bilo da se bavite organizovanim sportom ili uživate u slobodnoj igri. Ovo je odlična strategija za obezbeđivanje fizičke kondicije i za celu porodicu . Da bi vežbe/sportske aktivnosti

bile interesantnije, uvek ih treba povezati sa najvažnijom dečijom aktivnošću – igrom. Stoga ima smisla voditi računa o zakonitostima motoričkog razvoja deteta i principima koji prate njegovo psihomotoričko učenje u organizovanom kretanju/sportskim aktivnostima . Ovo bi trebalo da bude osnova za odabir odgovarajućih metoda koje će biti prilagođene uzrastu dece, njihovom predznanju i sposobnostima (Ciocan et.al., 2017).

Reč igra se najčešće povezuje sa rečima deca, detinjstvo itd. Termin igra se odnosi na svaku aktivnost koju pojedinac preduzima radi nekog zadovoljstva, bez obzira na krajnji rezultat ove aktivnosti . Motiv za igru je zadovoljstvo koje dete doživljava dok se bavi igrom bez ikakve spoljne prinude. Deca, posebno predškolci, ne vide svet u kome žive na isti način kao odrasli. Oni ne vide stvari onakve kakve zapravo jesu, već kako ih doživljavaju. Stoga je svet odraslih u njihovim predstavama drugačiji. I upravo se taj njihov drugačiji svet najprirodnije izražava u slobodnoj igri (Cope et.al., 2013)

Slika br. 8 : Igra (Motoričke sposobnosti dece predškolskog uzrasta, 2020.)

U predškolskom periodu igra je zapravo najprirodniji način učenja. Pošto je dete u ovom periodu prvenstveno usmereno na emocionalni i socijalni razvoj, to znači i da ga roditelji mogu podsticati ili kočiti odgovarajućom igrom. S obzirom da su potreba za kretanjem i igrom osnovne potrebe deteta, igra treba da bude utkana u sve aktivnosti deteta. Kao i svaka igra, pokretna igra je aktivnost

koja je interno motivisana, slobodna, otvorena i prijatna za dete. To znači način na koji se dete razvija i uči u ranom periodu. (Cope et.al., 2013)

Slika br 7: Organizovanje sportske aktivnosti PU „Dambo“ (PU “Dambo“)

Način igre u velikoj meri zavisi od uzrasta deteta odnosno njenu razvojnu fazu kao i gadžete koji donekle definišu sadržaj igre. Pošto je igra odraz dečjeg buntovnog traganja, radoznalosti, dete se ne samo zadovoljava već postojećim idejama u igri, već traži nove načine da obogati igru, podstičući nas da ponovo prilagodimo pravila igre. i opet na nepredviđene situacije. Dečja igra je nepresušan izvor raznovrsnih ideja i mogućnosti, koje verovatno nikada nećemo iscrpeti. Dečaci se češće uključuju u aktivnije i agresivnije igre, igraju se napolju i u većim grupama, uloge u igri su im raznovrsne, a pravila prilagođena broju dece i njihovim mogućnostima. Kroz igru uče da se zauzmu za sebe i svoje prijatelje. Igre za devojčice nisu toliko bogate iskustvom. Više vole da igraju u zatvorenom prostoru, ne pokazuju toliko interes za grupne i takmičarske igre, njihova pravila su jasna i jednostavna. Igre za devojčice ne pružaju dovoljno mogućnosti za razvoj aerobnih veština i ne obezbeđuju borbenost, odlučnost i kompetitivnost . Mnogo puta igru određuju

i usmeravaju odrasli, što negativno utiče na dete, jer koči njegovu stvaralačku maštu, sopstvenu inicijativu i samostalnost. Takva igra ne oslobađa ličnost deteta i njegove snage, ne daje detetu radost i zadovoljstvo, pa samim tim nema ni blagotvoran efekat. (Ciocan et.al., 2017).

Brojna istraživanja potvrđuju značaj bavljenja sportom za fizičko i mentalno zdravlje. Naime, odavno je poznato da svakodnevna fizička aktivnost doprinosi boljem kvalitetu života, boljem blagostanju, blagotvorno utiče na zdravlje kardiovaskularnog sistema, pomaže u kontroli težine, pa čak i smanjuje mortalitet ili doprinosi dužem životu. Razlozi za retko vežbanje/sportsku aktivnost roditelja mogu se naći u nedostatku motivacije, vremena, odgovarajućih podloga, ponuda itd. (Knight, 2016).

Svakodnevno se suočavamo sa medijskom svešću i brojnim istraživanjima koja potvrđuju koliko je sportska aktivnost važna i korisna za zdravlje i dobrobit svakog pojedinca. Vežbanje/sportska aktivnost je posebno važna za decu. Ističe se da bi deca trebalo da počnu da se bave fizičkom aktivnošću u najranijem razvojnom periodu, jer tada dete stiče mnoga iskustva, eksperimentiše, istražuje, uči o svom telu i svojim fizičkim mogućnostima i na taj način utiče na razvoj svoje ličnosti. Značaj sporta za fizičko i mentalno zdravlje potvrđuju mnoga istraživanja. Zapravo, odavno je poznato da svakodnevna fizička aktivnost doprinosi boljem kvalitetu života. A upravo je porodična grupa prvi društveni sistem u kome dete živi i koji svojim karakteristikama utiče na ličnost deteta u svim fazama njegovog razvoja. Intenzivnim, relativno trajnim i intimnim odnosima, porodica snažno oblikuje ličnost deteta, posebno u ranom predškolskom periodu. Često su uticaji porodice takvi da ih dete prihvata duboko u sebi i kasnije ga prati u širem društvenom funkcionisanju kao „tih partner” (Knight, 2016).

Mnoga svojstva ličnosti, sposobnosti i kvaliteta deteta, kao i mnoga iskustva i navike kretanja, imaju korene u porodici. Roditelji, koji često podstiču dete na kretanje i daju primer, omogućavaju mu da postepeno prihvati kretanje/sportsku aktivnost kao trajnu vrednost koja će mu pomoći da održi zdravlje i opusti ga pred psihičkom napetošću tokom celog života. Aktivno učešće članova porodice može biti prvi korak da vežbanje postane porodična navika i potreba. Aktivno uključivanje i učešće roditelja u realizaciji organizovanih programa vežbanja/sporta za mlađu decu daje više mogućnosti roditeljima svog deteta. Odnose se na aktivan/sportski život čak i van određenog programa vežbanja. Svest roditelja o značaju predškolskog vežbanja/sportskog

vaspitanja predstavlja čvrst most za dete da svoje slobodno vreme provede uz vežbanje/sportske aktivnosti i u kasnijim periodima života (Knight, 2016).

U porodicama u kojima se bavi sportom, kod dece su uočljivije osobine kao što su istrajnost, disciplina, preciznost, samopouzdanje, tolerancija, strpljenje, zdrava konkurencija i shvatanje da je za postizanje cilja potrebno mnogo raditi. Nažalost, roditelji često nemaju dovoljno znanja ili mogućnosti da steknu takva znanja, zbog čega su stručno organizovane i vođene sportske aktivnosti dece predškolskog uzrasta i dalje važne. Ponekad roditelji ne dozvoljavaju svojoj deci da se bave određenim aktivnostima zbog preteranog straha od povrede ili jednostavno nečistoće, i time čine više štete nego koristi. Naravno, moraju se sprečiti potencijalno opasne situacije. Zimi, dete mora da se upozna sa snegom, sankanjem, skijanjem; leti uz vodu, plivanje i ronjenje. To od roditelja zahteva i vreme i novac, koji se mora svesno žrtvovati (Knight, 2016).

U savremenom svetu se sve više naglašava pojam, značenje i, naravno, uloga porodice, dete uči osnovna ponašanja, pravila i norme u porodici. U krugu porodice formira i prihvata vrednosti, formira odnose, uči da pokazuje i prihvata emocije, postavlja prve motive, ciljeve, izražava svoje želje, a naravno i doživljava prve pobede i poraze. Najvažniji deo socijalizacije čoveka odvija se u porodici, jer u njoj čovek provodi prve godine života, kada se formiraju njegove osobine koje omogućavaju ili sprečavaju čoveka da živi u društvu. Porodica je tako „društvena grupa koja najodlučnije interveniše u razvoju deteta i formiranju njegove ličnosti. Ovo je grupa u koju se dete prvo uključuje i prvo mu prenosi moralne, intelektualne, društvene i druge vrednosti. Značaj savremene porodice su (Kromerova-Dubinskiene, 2017):

- porodica omogućava pojedincu da se razvija ne samo kao biološko i socijalno biće, već i kao duhovno biće, ukratko kao ličnost;
- daje detetu utočište u kome doživljava ljubav i prihvatanje i osećaj sigurnosti i poželjnosti;
- daje svojim članovima mogućnost da razviju poverenje u sebe i druge ljude;
- daje mogućnost formiranja sopstvene slike o sebi;
- uči decu prilagodljivosti spoljašnjim okolnostima, iskušenjima i podsticajima;
- pruža stalnu podršku i zaštitu detetu i na taj način mu omogućava da se pripremi za samostalan život;
- pomaže detetu da se izbori sa prvim problemima i uspešno ih reši;
- pomaže mu da se integriše u društvo odraslih i prilagodi njegovim zahtevima;

- upoznaje ga sa radnim obavezama, sa kojima stiče korektan odnos prema poslu;
- porodica ga uči da aktivno odgovara na prilike koje omogućavaju kontinuiran lični razvoj

Deca izuzetno brzo uče i prijemčiva su za impulse okoline. Uticaj pokretnih aktivnosti na razvoj deteta je najveći u periodu do 5 godina. Za mlađe dete fizička aktivnost je izuzetno važna, jer omogućava uključivanje svih oblasti njegovog izražavanja, od motoričkih, kognitivnih, konativnih do emocionalno-socijalnih. (Kromerova-Dubinskiene, 2017)

Danas je sve više podsticaja iz okoline koji usmeravaju dete na kvalitetno vežbanje/sportsko vaspitanje . Na tržištu ima i dosta didaktičkih pomagala, sportskih rekvizita i sportske opreme , koji su sofisticirani i pogodni za najmlađe. Kao rezultat toga, deca su sposobna i prijemčiva za motoričko učenje ranije nego što je to bio slučaj pre mnogo godina. Period između 5. i 8. godine naziva se „zlatno doba” motoričkog razvoja. Svaki roditelj želi da odgaja zdravo, normalno razvijeno i pravilno obrazovano dete. S obzirom na to da su detinjstvo i mladost presudni za učenje, formiranje i razvoj zdrave zrele ličnosti, roditelji moraju biti svesni značaja fizičke aktivnosti/sporta. Ovo poslednje je apsolutno neophodno za koherentan, holistički razvoj deteta, a mi smo u obavezi da ga obezbedimo detetu u odgovarajućoj količini i kvalitetu . Doprinos roditelja kretanju/sportskoj aktivnosti deteta i samog sporta je različit u različitim godinama. Negde do 5. godine roditelji su ti koji detetu obezbeđuju prve kontakte sa okolinom. U predškolskom periodu važno je da roditelji upoznaju svoju decu sa redovnom fizičkom aktivnošću. U periodu od 6 do 13 godina roditelji treba da pobude interesovanje deteta za sport. (Knight, 2016).

Uloga i uticaj roditelja na vežbanje/sportske aktivnosti dece je stoga izuzetno važan. S obzirom na činjenicu da većina naše dece dobija jedini organizovani oblik vežbanja/sportske aktivnosti u vrtićima i školama, moramo biti svesniji koliko je važan primer roditelja, njihovo angažovanje u sportskim aktivnostima i vežbama/sportskim aktivnostima. nastupaju zajedno sa decom i da je potrebno detetu obezbediti što više doživljaja kretanja. Od izuzetne važnosti su i kvalitet same vežbe/sportske aktivnosti, prilagođavanje vežbe/sportske aktivnosti potrebama deteta, njen kvantitet i izvođenje, kao i pružanje informacija na način koji detetu odgovara. Ovde bi trebalo da bude glavni vodič da deca nisu male odrasle osobe i da njihove vežbe/sportske aktivnosti takođe moraju biti pogodne za to. Roditelji su detetu prvi učitelji, a od roditelja pre svega zavisi da li će se dete baviti sportskim aktivnostima u mladosti i kasnije u zreлом životu ili će biti još jedno u liniji koja „mrzi“ pokret i sport. (Knight, 2016)

3. PROBLEM, PREDMET I CILJ ISTRAŽIVANJA

Problem istraživanja u radu je ispitivanje da li su rekreativne aktivnosti u dovoljnoj meri zastupljene u predškolskim ustanovama

Predmet istraživanja u radu je značaj rekreativnih aktivnosti na rast i razvoj dece predškolskog uzrasta, ispitivanje stavova vaspitača o rekreativnim aktivnostima i njihova zastupljenost u predškolskim ustanovama.

Generalni cilj istraživanja: Utvrđivanje stepena zastupljenosti rekreativnih aktivnosti u predškolskim ustanovama i njihov uticaj na razvoj dece predškolskog uzrasta.

Posebni ciljevi: - Utvrditi da li su vaspitači upoznati sa terminom „Rekreativne aktivnosti“

- Ispitati mišljenje vaspitača o rekreativnim aktivnostima
- Utvrditi stepen zastupljenosti rekreativnih aktivnosti u vrtićima

4. HIPOTEZE I ISTRAŽIVANJA

Na osnovu postavljenih ciljeva formulisana je glavna hipoteza koja glasi:

H: Vaspitači imaju svest o dobrobiti rekreativnih aktivnosti za decu predškolskog uzrasta.

Pored glavne hipoteze formulisane su i pomoćne hipoteze:

H₁: Pretpostavlja se da su vaspitači upoznati sa terminom „rekreativna aktivnost“

H₂: Pretpostavlja se da su vaspitači upoznati sa značajem rekreativnih aktivnosti na razvoj dece

H₃: Pretpostavlja se da je stepen zastupljenosti rekreativnih aktivnosti u vrtićima nedovoljan.

5. METOD RADA

5.1 Uzorak ispitanika

Anketiranje je izvršeno u prostorijama dve predškolske ustanove u Subotici (privatna predškolska ustanova „Dambo“ i državna predškolska ustanova „Naša Radost“). Ukupno je anketirano 72 vaspitača, nasumičnim izborom, bez određenih kriterijuma; ispitanici su osobe ženskog i muškog pola, različitog uzrasnog doba. Svi ispitanici su bili u obavezi da potpišu informisani pristanak, nakon upoznavanja sa ciljevima ni svrhom istraživanja.

5.2 Merni instrumenti

U svrhu anketiranja stavova vaspitača o rekreativnim aktivnostima dece u navedenim predškolskim ustanovama korišćen je posebno konstruisan anketni list sa pitanjima zatvorenog i otvorenog tipa sa 16 različitih stavova o značaju rekreativnih aktivnosti, jutarnjoj gimnastici, adekvatnom prostoru za organizovanje aktivnosti, rekvizitima, rekreativnim aktivnostima van predškolske ustanove, kao i o spremnosti vaspitača za stručno usavršavanje, proširivanje i produbljivanje saznanja o različitim oblicima rekreativnih aktivnosti. Anketa je sastavljena od dvanaest pitanja sa Likertovom skalom stavova od 5 stupnjeva sa odgovorima u rasponu od 1 (slažem se u potpunosti) do 5 (u potpunosti se ne slažem), tri pitanja o učestalosti organizovanja rekreativnih aktivnosti, koje je takođe bilo zatvorenog tipa sa 4 ponuđena odgovora i 1 pitanje otvorenog tipa koje se odnosi na razumevanje pojma „rekreativne aktivnosti“. Pitanja su grupisana u 4 grupe. Prva grupa pitanja su pitanja vezana za uzrast grupe u kojoj vaspitači rade, druga grupa pitanja su vezana za informacije i mestu gde se sprovode aktivnosti, treći deo čini skala odgovora na 13 pitanja o stavovima vaspitača na temu značaja rekreativnih aktivnosti na razvoj dece predškolskog uzrasta i četvrti deo čine pitanja o frekvenciji učestalosti sprovođenja aktivnosti.

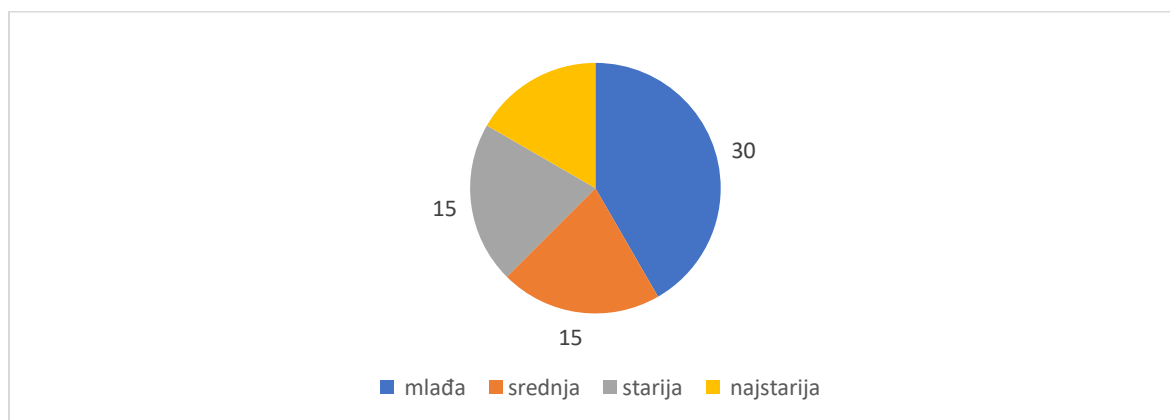
5.3 Metod obrade podataka

Obrada rezultata anketiranih stavova vaspitača o rekreativnim aktivnostima dece u predškolskim ustanovama predstavljena je deskriptivnom metodom i rezultatima predstavljenim u procentima i grafikonom.

6. REZULTATI I DISKUSIJA

U ovom istraživanju prvu grupu pitanja čine pitanja formulisana na način kako bi se od ispitanika dobile informacije u vezi sa ustanovom u kojoj su zaposleni. Da li je ona državna ili privatna predškolska ustanova, da li je smeštena u gradu, prigradskom ili vangradskom naselju.

Prema podacima istraživanja najveći broj anketiranih je iz PU Naša Radost 60 (83%) koja je ujedno i državna ustanova, a tek 12 ispitanike (17%) je iz privatne PU Dambo. Svi ispitanici su iz ustanova koje su smeštene u gradskom okruženju. Obzirom da se ustanove u kojima su ispitanici zaposleni nalaze u gradu, u urbanoj sredini, pretpostavlja se da je svest o značaju rekreativnih aktivnosti na razvoj dece predškolskog uzrasta na odgovarajućem nivou.

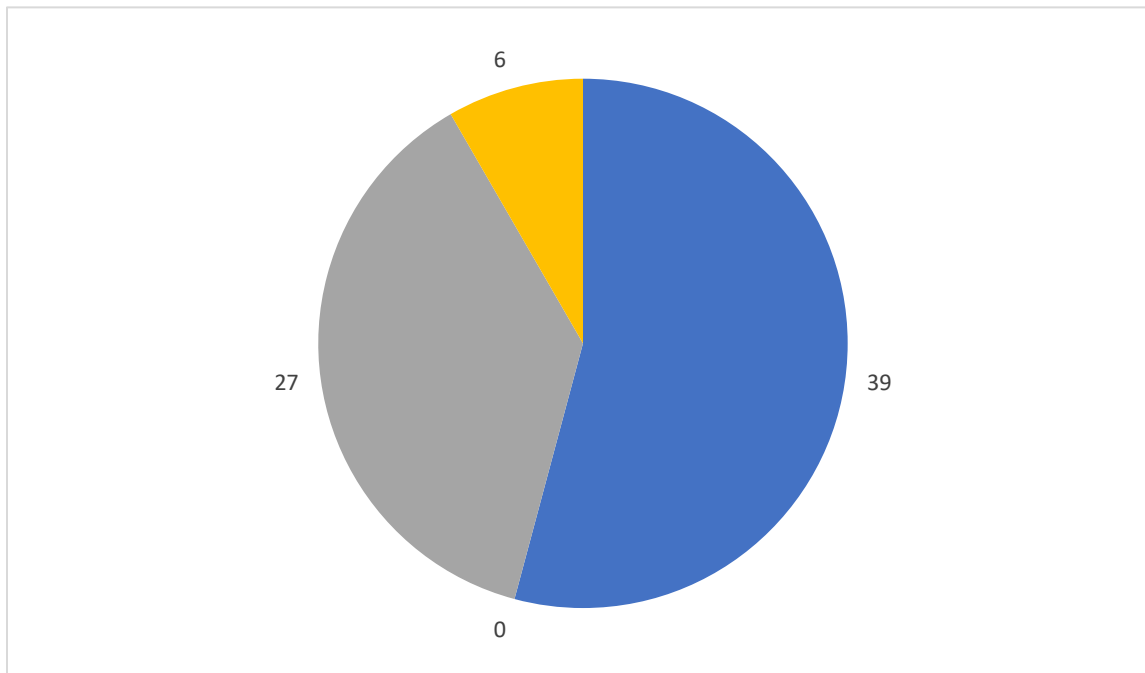
Grafikon 1. Uzrasne grupe sa kojima vaspitači rade

U sklopu ankete nalazi se pitanje koje se odnosi na uzrast dece sa kojim ispitanici rade (Grafikon 1). Prema rezultatima ankete najveći procenata vaspitača radi sa mlađom grupom 30 (41,7%), dok sa srednjom i starijom uzrasnom grupom radi isti broj 15 (20,8%) vaspitača a najmanji broj vaspitača radi sa decom iz najstarije grupe 12 (16,7%).

Na pitanje otvorenog tipa koje se odnosi na razumevanje pojma „rekreativne aktivnosti“ većina ispitanika je odgovorilo da su to aktivnosti koje se sprovode na otvorenom, da angažuju celo telo, uključuju vežbe oblikovanja, da su to aktivnosti usmerene na pravilan razvoj koje iziskuju fizičko angažovanje, elementarne igre ... Iz prikupljenih odgovora se može pretpostaviti da su vaspitači

upoznati sa pojmom „rekreativne aktivnosti“ i time potvrditi pomoćnu hipotezu „*Pretpostavlja se da su vaspitači upoznati sa terminom „rekreativne aktivnosti“.*

Jedno od pitanja koje je obuhvaćeno upitnikom a odnosi se na mesto realizacije rekreativnih aktivnosti (Grafikon 2) je pitanje zatvorenog tipa i glasi: *Prema mestu realizacije rekreativne aktivnosti koje dominiraju u mom radu su:*

Grafikon 2. Frekvencija odgovora o mestu sprovođenja rekreativnih aktivnosti u radu sa decom

Prema rezultatima najveći broj vaspitača 39 (54,2%) realizuje rekreativne aktivnosti u dvorištu vrtića, 27 (37,5%) u radnoj sobi, a 6 (8,3%) u prirodi van ustanove.

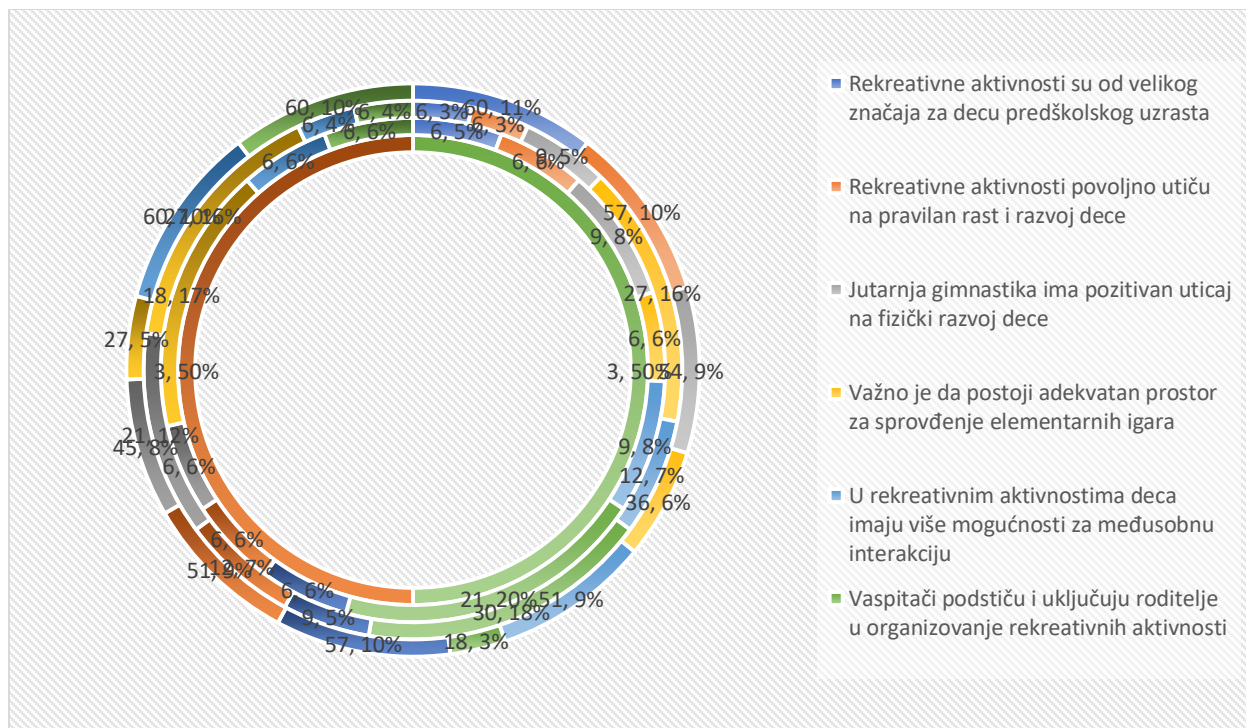
Ovi podaci ukazuju na to da većina vaspitača preferira da provodi rekreativne aktivnosti u dvorištu vrtića, dok manji broj njih to radi u radnoj sobi ili van ustanove, u prirodi. Pretpostavlja se da postoje određena zakonska ili organizaciona ograničenja koja se odnose na sprovođenje rekreativnih aktivnosti van ustanove ili u prirodi obzirom da se veliki broj ispitanika izjasnio da rekreativne aktivnosti realizuje u dvorištu vrtića.

Sa tvrdnjom „*Rekreativne aktivnosti su od velikog značaja za decu predškolskog uzrasta*“, 6 vaspitača su navela da *nisu sigurna*, 6 se *uglavnom slaže* sa tvrdnjom a 60 vaspitača se *u potpunosti slaže* sa tvrdnjom da su rekreativne aktivnosti od velikog značaja za decu predškolskog uzrasta.

Većina vaspitača se slaže sa tvrdnjom da su rekreativne aktivnosti značajne za decu predškolskog uzrasta, što ukazuje i da su takve aktivnosti uobičajena praksa u vrtićima i da se prepoznaje njihov pozitivan uticaj na razvoj dece u tom uzrastu. Nije bilo vaspitača opredeljenih za *uglavnom se ne slažem* i *u potpunosti se ne slažem*. Očekivano je da neće biti neslaganja sa ovim stavom s obzirom da je rekreacija od velikog značaja i važnosti za pravilan rast i razvoj dece predškolskog uzrasta, što pokazuje da su vaspitači svesni važnosti rekreativnih aktivnosti u predškolskim ustanovama. Većina ispitanika se u potpunosti slaže sa tvrdnjom da su rekreativne aktivnosti značajne čime možemo potvrditi pomoćnu hipotezu „*Pretpostavlja se da su vaspitači upoznati sa značajem rekreativnih aktivnosti na razvoj dece*“.

„*Rekreativne aktivnosti povoljno utiču na pravilan rast i razvoj dece*“, 6 vaspitača je navelo da nisu sigurni, 9 *uglavnom se slažu*, a 57 se *u potpunosti slaže*.

Većina vaspitača podržava tvrdnju da rekreativne aktivnosti imaju povoljan uticaj na pravilan rast i razvoj dece, što ukazuje na prepoznavanje važnosti takvih aktivnosti u kontekstu predškolskog obrazovanja i brige o deci.

„Jutarnja gimnastika ima pozitivan uticaj na fizički razvoj dece“, 9 vaspitača nije sigurno u tvrdnju, 9 se uglavnom slaže a 54 vaspitača se u potpunosti slaže sa tvrdnjom.

9 vaspitača se uglavnom slaže s tvrdnjom, a 54 se u potpunosti slažesa tvrdnjom što ukazuje na to da većina ispitanih vaspitača podržava ideju da jutarnja gimnastika ima pozitivan uticaj na fizički razvoj dece, ali jedan deo ispitanih možda ima neke manje rezerve ili različita mišljenja u vezi sa tim.

9 vaspitača nije sigurno u vezi s tvrdnjom, što može značiti da imaju nedoumice ili potrebu za više informacija kako bi doneli zaključak o uticaju jutarnje gimnastike na fizički razvoj dece.

Većina vaspitača podržava tvrdnju da jutarnja gimnastika ima pozitivan uticaj na fizički razvoj dece, što ukazuje da je ova praksa često implementirana i prepoznata kao korisna u predškolskom okruženju.

“Jutarnja gimnastika treba da traje više od pola sata” mišljenja su podeljena, za razliku od prethodnih anketiranih stavova. Rezultati pokazuju da se najveći broj vaspitača – 65%, uglavnom ne slaže sa ovim stavom, 22% se u potpunosti ne slaže, uz obrazloženje da je za jutarnju gimnastiku

pola sata previše vremena. Organizovanje jutarnje gimnastike, u zavisnosti od uzrasta, treba da traje do 5 minuta u mlađoj vaspitnoj grupi, odnosno 6 do 10 minuta u srednjoj vaspitnoj grupi, i 10 do 15 minuta u starijoj i predškolskoj grupi; pored uzrasta u vaspitnim grupama, treba uvažavati i individualnost dece i prilagoditi trajanje jutarnje gimnastike (Antonijević, 1999). Ipak, 13% vaspitača je odgovorilo da se uglavnom slaže sa stavom da jutarnja gimnastika treba da traje više od pola sata.

„Važno je da postoji adekvatan prostor za sprovođenje elementarnih igara“ 6 vaspitača nije sigurno, 18 se uglavnom slaže a 39 se u potpunosti slaže

Na temelju priloženih podataka, možemo zaključiti sledeće:

- 39 vaspitača (većina) se u potpunosti slaže s tvrdnjom, što ukazuje na to da većina vaspitača smatra da je važno da postoji adekvatan prostor za provođenje elementarnih igara u predškolskom okruženju.
- 27 vaspitača se uglavnom slaže s tvrdnjom, što znači da većina ovih vaspitača podržava ideju da je važno imati prikladan prostor za elementarne igre, ali možda imaju neke manje rezerve ili različita mišljenja u vezi s tim.
- 6 vaspitača nije sigurno u vezi s tvrdnjom, što može sugerirati da imaju nedoumice ili potrebu za više informacija kako bi doneli zaključak o važnosti adekvatnog prostora za elementarne igre.

Većina vaspitača prepoznaje važnost postojanja odgovarajućeg prostora za provođenje elementarnih igara u predškolskom okruženju, što može biti ključno za razvoj dece i njihovu zabavu u procesu učenja. Na osnovu rezultata ankete može se videti da su se vaspitači shvataju važnost odgovarajućeg prostora za realizaciju rekreativnih aktivnosti, pretpostavka je da većina objekata nemaju adekvatan prostor za realizaciju rekreativnih aktivnosti.

„U rekreativnim aktivnostima deca imaju više mogućnosti za međusobnu interakciju“, 9 vaspitača nije sigurno, 12 se uglavnom slaže a 51 se u potpunosti slaže.

Većina vaspitača prepoznaje da rekreativne aktivnosti pružaju deci više prilika za međusobnu interakciju, što je važno za socijalni razvoj dece u predškolskom uzrastu.

„*Vaspitači podstiču i uključuju roditelje u organizovanje rekreativnih aktivnosti*“, 3 vaspitača se uglavnom ne slaže, 21 nije sigurno, 30 uglavnom se slaže, 18 vaspitača se u potpunosti slaže.

Većina vaspitača podržava ulogu vaspitača u podsticanju i uključivanju roditelja u organizaciju rekreativnih aktivnosti u predškolskom okruženju. Ovo ukazuje na prepoznavanje važnosti partnerstva između vaspitača i roditelja u pružanju kvalitetnog iskustva za predškolsku decu. Takva saradnja može imati pozitivan uticaj na razvoj i dobrobit dece u predškolskom uzrastu. Saradnja roditelja i vaspitača u predškolskoj ustanovi, prema stavovima vaspitača, neophodna je i od velikog je značaja, samim tim vaspitači se trude da u velikoj meri uključe roditelje kad god je to moguće. To su uglavnom rekreativne aktivnosti koje se organizuju van predškolske ustanove ili za praznike.

“*Deca uživaju u rekreativnim aktivnostima*”, 6 vaspitača nije sigurno, 9 se uglavnom slaže a 57 vaspitača se u potpunosti slaže.

Većina vaspitača koja podržava tvrdnju da deca uživaju u rekreativnim aktivnostima ukazuje na važnost tih aktivnosti za dečju zabavu i pozitivan razvoj u predškolskom uzrastu. Kroz takve aktivnosti, deca mogu razvijati svoje fizičke, socijalne i emocionalne veštine, istraživati svet oko sebe ,razvijati zdravu naviku telesne aktivnosti, što je ključno za njihov rast i razvoj. Takođe, rekreativne aktivnosti mogu biti prilika za stvaranje pozitivnih iskustava u predškolskim godinama.

Kao odgovor na tvrdnju “*Deca se radije igraju na otvorenom nego u zatvorenom prostoru*”, 3 vaspitač je naveo da nije siguran, 6 se uglavnom ne slaže, 12 se uglavnom slaže a 57 vaspitača se u potpunosti slaže.

„*Deca pokazuju interesovanje za rekreativnim aktivnostima*“, 6 vaspitača nije sigurno, 21 se uglavnom slaže sa tvrdnjom a 45 vaspitača se u potpunosti slaže

Kroz takve aktivnosti, deca mogu razvijati svoja interesovanja, veštine i kreativnost, što doprinosi njihovom rastu i razvoju. Aktivno učestvovanje i pokazivanje interesovanja dece u rekreativnim aktivnostima može takođe olakšati proces učenja i podstaći njihovu radoznalost prema okolini. Stvaranje okruženja za rekreativne aktivnosti važno je za podsticanje dečjeg razvoja.

„Deca iniciraju organizaciju rekreativnih aktivnosti” 18 vaspitača nije sigurno, 27 se uglavnom slaže sa tvrdnjom a 27 vaspitača se u potpunosti slaže.

Većina vaspitača se slaže s tvrdnjom da deca često iniciraju organizaciju rekreativnih aktivnosti. Ovo ukazuje na to da mnogi vaspitači prepoznaju sposobnost dece da samostalno izraze svoje interesovanja i želje u vezi s aktivnostima te da su spremni preuzeti inicijativu u organizaciji igara i aktivnosti u predškolskom okruženju. Ova inicijativa dece je važna za njihov razvoj, jer podstiče njihovu samostalnost, kreativnost i sposobnost suradnje s drugima.

„Svestan/svesna sam važnosti rekreativnih aktivnosti u predškolskim ustanovama“, 6 nije sigurno, 6 se uglavnom slaže a 60 vaspitača se u potpunosti slaže.

Rezultati ankete pokazuju da se 60 vaspitača u potpunosti slaže sa tvrdnjom čime možemo potvrditi opšta hipotezu *Vaspitači imaju svest o dobrobiti rekreativnih aktivnosti za decu predškolskog uzrasta.*

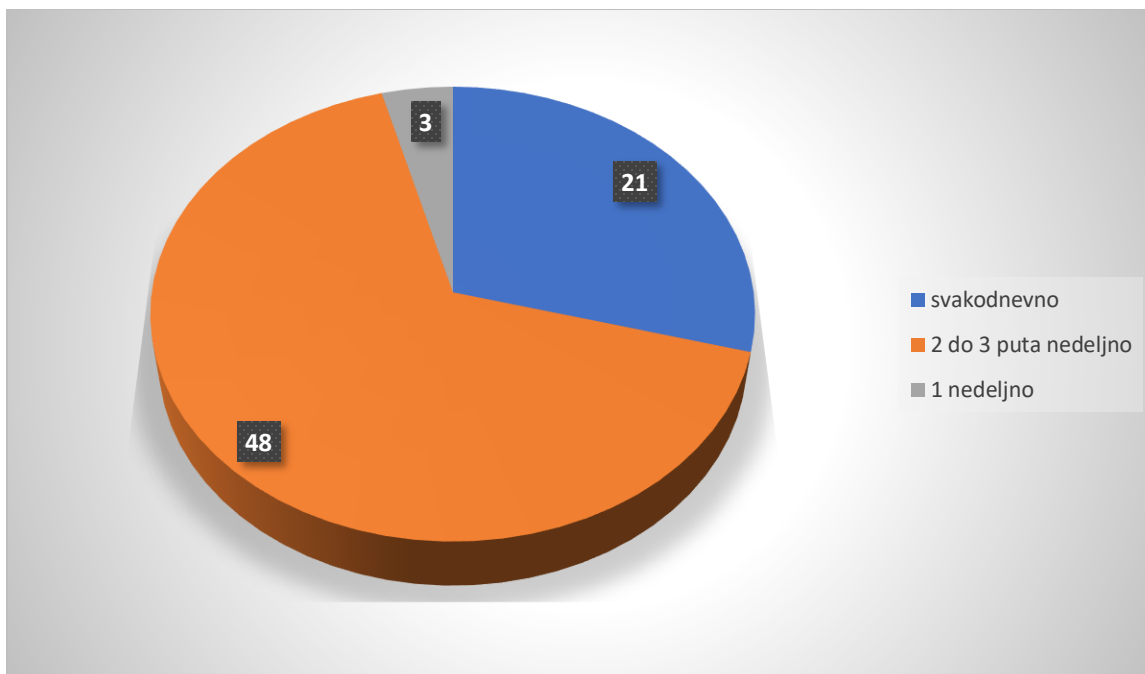
Većina vaspitača prepoznaje i podržava važnost rekreativnih aktivnosti u predškolskim ustanovama. Razumevanje i podrška ovim aktivnostima ključni su za promicanje dečjeg zdravog razvoja i dobrobiti u predškolskom uzrastu. Rekreativne aktivnosti mogu doprineti fizičkom, emocionalnom, socijalnom i kognitivnom razvoju dece i pružiti im priliku za učenje, zabavu i stvaranje pozitivnih iskustava u predškolskom okruženju.

„Spreman/spremna sam da proširujem i dopunjujem svoja znanja o različitim oblicima rekreativnih aktivnosti“, 6 nije sigurno, 6 se uglavnom slaže a 60 vaspitača se u potpunosti slaže.

Spremnost većine vaspitača za kontinuirano učenje i usavršavanje kako bi bolje dopunili svoja znanja o različitim oblicima rekreativnih aktivnosti pokazuje njihov profesionalni angažman i posvećenost kvalitetnom predškolskom obrazovanju i brizi o deci. Ovo je ključno za osiguranje da deca dobiju najbolje moguće u predškolskim ustanovama, razvijaju svoje potencijale i stvaraju temelje za budući uspeh u životu. Kontinuirano učenje omogućuje vaspitačima da budu informisani o najnovijim pristupima i najboljim praksama u području rekreativnih aktivnosti, što koristi i deci i njihovom profesionalnom razvoju.

Rezultati ankete na pitanje koje se odnosi na učestalost sprovođenja rekreativnih aktivnosti u radu sa decom (Grafikon 3) pokazuju da se rekreativne aktivnosti sprovode redovno.

Grafikon 3. Frekvencija odgovora o učestalosti sprovođenja rekreativnih aktivnosti u radu sa decom

Većina anketiranih rekreativne aktivnosti organizuje 2 do 3 puta nedeljno 48 (67%),svakodnevno 21 (29%) i jednom nedeljno 3(4,2%).

Na anketnom upitniku, nakon stavova prema Likertovoj skali od 5 stupnjeva, anketiranim vaspitačima je postavljeno pitanje otvorenog tipa “Koliko se često organizuju rekreativne aktivnosti?” sa ponuđenim odgovorima: jednom nedeljno, 2 do 3 puta nedeljno, svakodnevno i ne organizuju se uopšte, kao i prostorom za odgovor ukoliko isti nije ponuđen. Ovde imamo podeljena mišljenja vaspitača, što je razumljivo ako se u obzir uzmu starosne grupe dece. Ovi rezultati ukazuju da je učestalost organizacije rekreativnih aktivnosti među vaspitačima raznolika, ali većina njih sprovodi ove aktivnosti redovno, bilo to nekoliko puta nedeljno ili svakodnevno. Ova raznolikost može odražavati različite rasporede i pristupe u različitim predškolskim ustanovama. Ovim možemo odbaciti pomoćnu hipotezu koja glasi „*Pretpostavlja se da je stepen zastupljenosti rekreativnih aktivnosti u vrtićima nedovoljan*“.

7. ZAKLJUČAK

Na osnovu podataka dobijenih anketiranjem stavova vaspitača o rekreativnim aktivnostima dece u predškolskim ustanovama, njihovoj učestalosti i vremenu trajanja, prema dobijenim rezultatima dolazimo do zaključka da se deca nedovoljno bave rekreativnim aktivnostima u odnosu na preporuke (National Association for Sport and Physical Education (2002). Active start: A statement of physical activity guidelines for children birth to 5 years. AAHPERD Publications, Oxon Hill). Predškolske ustanove sa kvalitetno edukovanim vaspitačima mogu imati veliki uticaj na razvoj navika bavljenja fizičkim i rekreativnim aktivnostima kod dece u najranijem periodu. Upravo zbog opadanja fizičke aktivnosti dece na svim uzrastima potrebno je usmeriti posebnu pažnju na rekreativne aktivnosti dece, promovisanje pozitivnog uticaja rekreativnih aktivnosti na organizam i zdravlje dece, pogotovo u najosetljivijem razvojnom uzrasnom dobu – predškolskom uzrastu. Podaci dobijeni istraživanjem pokazali su da se u predškolskim ustanovama rekreativne aktivnosti u kojima su deca fizički aktivna organizuju skoro svakodnevno kroz jutarnju gimnastiku i vežbe oblikovanja. Osnovni nalazi anketiranja o dosadašnjim znanjima i spremnosti vaspitača za proširivanje istih, ukazuju da su vaspitači svesni pozitivnog uticaja rekreativnih aktivnosti koje organizuju svakodnevno, kao i da vremensko trajanje aktivnosti nije dovoljno. Ipak, tu utiču drugi faktori, kao što su: veličina radne sobe, opremljenost predškolske ustanove rekvizitima za elementarne aktivnosti i individualne razvojne karakteristike dece u vaspitnoj grupi. Vaspitači su spremni za dalje usavršavanje i proširivanje znanja na polju fizičkog i zdravstvenog vaspitanja dece u predškolskim ustanova . Ministarstvo zdravlja treba da organizuje akcije sa ciljem promovisanja rekreativnih aktivnosti, podizanjem svesti roditelja o potrebi i značaju rekreativnih aktivnosti za pravilan rast i razvoj dece, i rekreacije kao prevencije protiv raznih oboljenja. U tom smislu, treba organizovati stručna predavanja na ovu temu, povećati broj TV emisija u kojima se ističe pozitivan uticaj rekreacije kako bi redovna rekreativna aktivnost postala deo svakodnevnih aktivnosti dece.

8. LITERATURA

1. Chang, S. H., Kim, K. (2017). A review of factors limiting physical activity among young children from low-income families. *Journal of exercise rehabilitation*, 13(4), 375–377. <https://doi.org/10.12965/jer.1735060.350>
2. Ciocan, D., Milon, A., Mares, G. (2017). Study Regarding the Motives of Children Participation in Sport Activities. *LUMEN Proceedings*. 1. 159-168. 10.18662/lumproc.rsacvp2017.15.
3. Clipa, O. (2014). CHAPTER 2 Social and Emotional Development of Preschoolers., [https://www.researchgate.net/publication/330637937 CHAPTER 2 Social and Emotional Development of Preschoolers](https://www.researchgate.net/publication/330637937_CHAPTER_2_Social_and_Emotional_Development_of_Preschoolers) (pristupljeno 7.09.2023)
4. Cope, E., Bailey, R., Peare, G. (2013). Why do children take part in, and remain involved in sport?: implications for children's sport coaches.. *International Journal of Coaching Science*. 7. 55-74.
5. Department za psihologiju, Razvojna psihologija I, Univerzitet Singidunum.
6. Devi L (1998), Child development an introduction., <https://niepid.nic.in/CHILD%20DEVELOPMENT%20AN%20INTRODUCTION.pdf> (pristupljeno 10.09.2023)
7. Erikson H. E.(2008), Identitet i životni ciklus, Zavod za udžbenike, Beograd
8. Elflein J.(2023), Number of children worldwide who were obese in 2020 and forecasts to 2035, by gender, <https://www.statista.com/statistics/1386146/number-of-obese-children-and-adolescents-worldwide-forecasts-by-gender/> , (pristupljeno 5.09.2023.)
9. Gadžić A.(2019), *Teorija i metodika fizičkog i zdravstvenog vaspitanja*, Univerzitet Singidunum, Beograd
10. Harina D.L., (2013), Determining the level of physical development of preschool children, National University of Physical Education and Sport of Ukraine
11. Jovanić T., Slavković S., (2021), Značaj procene vizuo-motorne integracije kod dece predškolskog uzrasta, pedagoška stvarnost časopis za školska i kulturno-prosvetna pitanja, Novi Sad
12. Knight, C. Dorsch, T., Osai, K., Haderlie, K., Sellars, P. (2016). Influences on parental involvement in youth sport. *Sport, Exercise and Performance Psychology*. 5. 10.1037/spy0000053.

13. Kromerova-Dubinskiene, E. (2017). Parental Role in Children's Sports Activities in the Context of Achievement Goal and Self- Determination Theories. *Baltic Journal of Sport and Health Sciences*. 2017. 27-32. 10.33607/bjshs.v2i105.22.
14. Markham Stouffville Hospital, <https://sd01816867.schoolwires.net/cms/lib/SD01816867/Centricity/Domain/369/Developmental%20Milestones%20of%20Social%20Play%20and%20Sharing.pdf> (pristupljeno 7.09.2023)
15. Mitchell J. (2019). Physical Inactivity in Childhood from Preschool to Adolescence. *ACSM's health & fitness journal*, 23(5), 21–25. <https://doi.org/10.1249/fit.0000000000000507>
16. N2, <https://n2.rs/saveti-lekara/znacaj-fizicke-aktivnosti-za-razvoj-i-zdravlje-dece/> pristupljeno 5.09.2023
17. National Institute, (2015), Child Development and Early Learning: A Foundation for Professional Knowledge and Competencies, <https://nap.nationalacademies.org/resource/19401/ProfKnowCompFINAL.pdf> (pristupljeno 6.09.2023)
18. Clark, J. E., Clements, R. L., Guddemi, M., Morgan, D. W., Pica, R., Pivarnik, J. M., ... & Virgilio, S. J. (2002). Active start: A statement of physical activity guidelines for children birth to five years. AAHPERD Publications, PO Box 385, Oxon Hill, MD 20750-0385 Stock no. 304-10254.
19. Nikolić D.I. (2019), Uticaj sporta i fizičkog vaspitanja na rast, razvoj i zdravlje dece školskog uzrasta, Poslovna ekonomija business economic
20. *World Health Organization - (2000) Obesity: Preventing and Managing the Global Epidemic. Report of a WHO Consultation, WHO Technical Report Series, No. 894. Geneva: World Health Organization.*
21. Pravilnik o osnovama programa odmora, rekreacije, klimatskog oporavka i nastave u prirodi (2006). Službeni glasnik Republike Srbije – Prosvetni glasnik, br. 52/95
22. PU Dambo, <https://www.vrticdambo.rs/najbolji-vrtici-u-subotici/> (pristupljeno 6.09.2023)
23. Vidojević, J., Jevđenović, S. (2021). Uticaj sporta na fizički razvoj djece predškolskog i ranog školskog uzrasta, https://www.researchgate.net/publication/358712341_Zbornik-radova-2021-

[2 Uticaj sporta na fizicki razvoj djece predškolskog i ranog školskog uzrasta,Zbornik radova \(pristupljeno 7.09.2023\)](#)

Prilog

Upitnik

Poštovani vaspitači,

Pred Vama je upitnik kreiran za potrebe master rada „Značaj rekreativnih aktivnosti na razvoj dece predškolskog uzrasta“. Molim Vas da u prostoru predviđenom za odgovore zaokružite jedan od ponuđenih brojeva koji označava stepen slaganja sa svakom od tvrdnji. Molim Vas da odgovorite na sva pitanja, i da odgovorite iskreno, jer će se Vaši odgovori koristiti isključivo u istraživačke svrhe.

Odgovori su potpuno anonimni.

I Osnovni podaci

1. Naziv PU i objekta _____

2. Radim sa decom u uzrasnoj grupi:

mlađa

srednja

starija

najstarija

3. Pol: M   Ž

4. Šta se podrazumeva pod pojmom „rekreativne aktivnosti“?

_____

II Prema mestu realizacije rekreativne aktivnosti koje dominiraju u mom radu su:

- u radnoj sobi
- u fiskulturnoj sali
- u dvorištu vrtića
- u prirodi van ustanove

III Molim Vas da ocenite stepen slaganja sa navedenim tvrdnjama:

(1 – u potpunosti se ne slažem, 2 – uglavnom se ne slažem, 3 – nisam siguran/a, 4 – uglavnom se slažem, 5 – u potpunosti se slažem)

	1	2	3	4	5
Rekreativne aktivnosti su od velikog značaja za decu predškolskog uzrasta					
Rekreativne aktivnosti povoljno utiču na pravilan rast i razvoj dece					
Jutarnja gimnastika ima pozitivan uticaj na fizički razvoj dece					
Važno je da postoji adekvatan prostor za sprovođenje elementarnih igara					
U rekreativnim aktivnostima deca imaju više mogućnosti za međusobnu interakciju					
Vaspitači podstiču i uključuju roditelje u organizovanje rekreativnih aktivnosti					
Deca uživaju u rekreativnim aktivnostima					
Deca se radije igraju na otvorenom nego u zatvorenom prostoru					
Deca pokazuju interesovanje za rekreativnim aktivnostima					
Deca iniciraju organizaciju rekreativnih aktivnosti					
Svestan/svesna sam važnosti rekreativnih aktivnosti u predškolskim ustanovama					
Spreman/spremna sam da proširujem i dopunjujem svoja znanja o različitim oblicima rekreativnih aktivnosti					
Jutarnja gimnastika treba da traje više od pola sata					

IV U svom radu rekreativne aktivnosti organizujem:

- svakodnevno
  - 2 do 3 puta nedeljno
  - 1 nedeljno
  - nijedno od gore navedenih (na liniju napiši učestalost rekreativnih aktivnosti u svom radu)
-